

WAAS MEMORANDUM 2014

VOOR DE VLAAMSE EN FEDERALE REGERING

Onderhavig memorandum wil een selectie geven van de **meest dringende bekommernissen van het Waasland op socio-economisch en cultureel vlak** en dit ten behoeve van de parlementsleden, de regeringsonderhandelaars en de nieuwe Vlaamse en federale regering.

Interwaas, het intergemeentelijk samenwerkingsverband van het Land van Waas, vraagt met aandrang om van onderstaande punten werk te maken in de komende regeerperiode.

Daarnaast onderschrijft het Waasland de punten van het Memorandum VLINTER mei 2014. De tekst van het Memorandum VLINTER wordt hier niet hernomen. Er wordt voor de tekst van dat memorandum verwezen naar de website van Interwaas (www.interwaas.be).

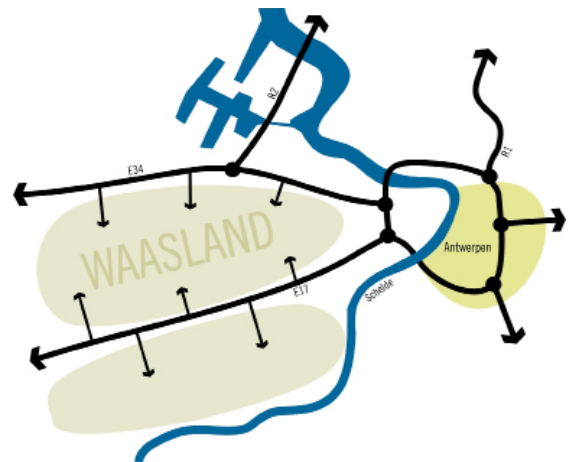
Het Waasland vraagt inzake:

1. Mobiliteit¹

1.1 Uitvoering van de resultaten van de studie 'Mobiliteit over de weg in het Waasland'.

De resultaten van deze studie sluiten aan op en versterken en ondersteunen het Masterplan Antwerpen in de ruimere context WAK (Waasland – Antwerpen – Kempen) in het algemeen en (het principe van) de Oosterweelverbinding in het bijzonder. De studie leidt tot de volgende combinatie van oplossingen:

- Het voorzien van een **dubbele kamstructuur** in het Waasland door de aanleg van parallelwegen langs de E17 tussen Sint-Niklaas en Zwijndrecht en langs de E34 met de nodige aansluitingen. Op die manier wordt het regionaal verkeer beter gedraineerd naar het hoofdwegennet en worden de kernen ontlast.
- Het aanleggen van de oostelijke tangente in Sint-Niklaas en het aanleggen van een noordelijke verbinding tussen de N70 (vanaf het bedrijventerrein Doornpark in Beveren) en de Waaslandhaven.
- Een benadering op Vlaams niveau van de capaciteitsproblemen aan de (tolvrije) Kennedytunnel enerzijds en de ondermaatse benutting van de Liefkenshoek-tunnel en de Oosterweelverbinding anderzijds (beiden met tol) door een gedifferentieerde tolheffing.
- Een verdere omvorming van de R4 Kennedylaan in Gent om tot een volwaardige Wase maas te komen.

- 1.2 Opmaak van het **plan-MER voor het Waas mobiliteitsplan** en aansluitend op het plan-MER de opname in ruimtelijke uitvoeringsplannen, het voorzien van de nodige middelen voor **uitvoering** en de uiteindelijke uitvoering van het Waas mobiliteitsplan.
- 1.3 Uit de studie 'Mobiliteit over de weg in het Waasland' en uit het plan-MER Oosterweelverbinding blijkt dat het scenario doortrekking grote ring R2 vanaf de E34 tot de E17 **geen** goede oplossing is. Idem voor de doortrekking van de N41 ten noorden van Sint-Niklaas. De **bouwwrije reservatiestroken** in de op het gewestplan voorziene tracés moeten worden **gereduceerd tot 100 m**. Ook moet er een oplossing komen voor de woningen en (landbouw)bedrijven die in de ingekrompen reservatiestrook liggen.
- 1.4 Versterking van het Vlaams **investeringsprogramma** voor zowel de realisatie van veilige (afgescheiden) en vlotte (snelle) **fietsverbindingen** langsheen de gewestwegen als de realisatie van beveiligde en bij voorkeur ongelijkvloerse kruisingen van gewestwegen en belangrijke zachte verbindingssassen (functioneel en recreatief) om de barrièrewerking van deze gewestwegen voor de zachte verbindingen op te heffen.

¹ De verkeersproblemen in en om Antwerpen en het Waasland en de verdere ontwikkeling van de (Waasland)haven zorgen voor zware verkeers- en leefbaarheidsproblemen in het Waasland. Ook het openbaar vervoer kan beter. De treinverbinding met Brussel blijft ondermaats en met De Lijn raakt men niet in Klein-Brabant.

- 1.5 Een betere en vlottere **treinverbinding vanuit het Waasland naar Brussel**.
- 1.6 Realisatie van een **busverbinding over de Schelde tussen Temse en Bornem** ('Haal De Lijn over de brug').

2. Ruimte voor bedrijven en tewerkstelling²

- 2.1 Plannen van **200 ha bijkomend bedrijventerrein** bovenop de huidige afbakeningsplannen van de stedelijke gebieden en gemeentelijke structuurplannen.
- 2.2 Voorzien van een voldoende grote '**ijzeren voorraad**' aan bedrijventerrein. Een ijzeren voorraad moet – zoals ook door het RESOC Waas en Dender gevraagd – de verwachte vraag voor de komende acht jaar kunnen dekken. Heden is er amper voorraad. Het Waasland dringt aan op:
- de uitbouw van terreinen voor logistiek: langs de E17 (nog te bepalen) en de E34 (Kluizenmolen), in uitvoering van de studie Oost-Vlaanderen logistieke topregio;
 - het werkelijk voorzien van de in de taakstellingen aangegeven ruimte voor bedrijven, waarbij binnen het E17-netwerk zoals voorzien in het Provinciaal Structuurplan intern kan worden verschoven;
 - het voorzien van voldoende bedrijventerrein in de omgeving van de Waaslandhaven;
 - het voorzien van ruimere mogelijkheden voor lokale bedrijventerreinen dan 5 ha per hoofddorp. De Wase 'hoofdorpen' zijn immers van een grotere schaal dan het klassieke dorp.
- 2.3 Voorzien van een kader om de **ontwikkeling en het beheer van bedrijventerreinen in openbare handen** te houden. Interwaas en de gemeenten zijn hiervoor in het Waasland de aangewezen partners. Het ontwikkelen van bedrijventerreinen door openbare besturen is belangrijk, omdat zo naast economische meerwaarde ook maatschappelijke aspecten, zoals tewerkstelling, optimaal ruimtegebruik, milieu- en energieaspecten, beheer, parkmanagement, enz. veel beter in de hand kunnen worden gehouden.
- 2.4 Met betrekking tot de **landbouw**:
- de afbakening van de agrarische en natuurlijke structuur in het Waasland snel uitvoeren, teneinde rechtszekerheid te bieden aan de landbouwbedrijven;
 - garanties voor de uitbating van landbouwbedrijven bij aantasting van agrarische gebieden;
 - het stimuleren van initiatieven ter bevordering van de vestiging van glastuinbouwbedrijven, waarbij de voorkeur wordt gegeven aan macrozones voor nieuwe tuinbouwbedrijven, zoals het concentratiegebied Melsele.
- 2.5 Voldoende instrumenten voor lokale besturen en intergemeentelijke verenigingen om een **grondbeleid** te ontwikkelen.
- 2.6 Blijvende **ondersteuningsmaatregelen** die het de bedrijven uit de **sociale economie** mogelijk maken om de recente grote veranderingen die de komende jaren geïmplementeerd zullen worden, te verwerken. Het Waasland denkt hierbij aan de voortgezette tewerkstelling van de allerzwaksten, de (verdere) uitbouw van samenwerkingen van sociale economiebedrijven en reguliere economie, de integratie van doelgroepwerknemers in reguliere economie, schaalvergrotingen, enz.
- 2.7 Groeiende aandacht voor en ondersteuning aan het **Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen** en het **coöperatief ondernemen**, twee snelgroeiende vormen van ondernemen waarin de Wase regio een speerpunt kan zijn.
- 2.8 **Bijkomende plaatsen voor (buitenschoolse) kinderopvang** in het Waasland. De nood aan kwalitatieve en flexibele kinderopvang blijft ook in het Waasland hoog.

3. Waaslandhaven³

- 3.1 De wet Chabert moet ten volle worden gerespecteerd, in het bijzonder naar de opdrachten van de Maatschappij Linterscheldeoever in het uitstippelen van **het subregionaal beleid**.
- 3.2 **Invulling van het noordelijk uitbreidingsgebied**: het afbakenings-GRUP dient in eerste orde de realisatie van de verwachte economische behoeften en de hieraan verbonden infrastructurele uitrustingen en fysieke omgevingsfactoren mogelijk te maken. De invulling kan **gefaseerd** gebeuren en **kan maritiem, industrieel of logistiek** zijn of een combinatie ervan, in functie van de economische groei.

² Zorgen voor tewerkstelling in eigen streek is en blijft belangrijk. Er is vanuit het Waasland nog steeds een te grote pendel naar de omliggende steden en regio's. Bijkomende bedrijventerreinen zijn nodig om de tewerkstelling in het Waasland te behouden en uit te breiden. Studiewerk door Interwaas raamt het tekort aan bedrijventerreinen (buiten de Waaslandhaven) in de regio op – nog steeds – ongeveer 200 ha. Ook is een eigen specifieke benadering nodig naar werkgelegenheid en sociale economie. Rechtstreeks aan werkgelegenheid gekoppeld is (buitenschoolse) kinderopvang.

³ De Waaslandhaven blijft een sterk groeiende economische pool, deel van de grootste poort van Vlaanderen. De Waaslandhaven wordt op termijn (2030) quasi even belangrijk als het havengedeelte op de Rechteroever. Zij biedt heden een rechtstreekse tewerkstelling aan van meer dan 15.700 VTE en heeft alle potenties om verder te groeien.

- 3.3 Om tot de daadwerkelijke invulling van het noordelijk uitbreidingsgebied op de linker Scheldeoever te kunnen overgaan, dienen ondermeer volgende voorwaarden te zijn vervuld:
- Er is een uitvoeringstraject voor realisatie van de voorgestelde oplossingen voor de **mobiliteitsproblemen** in het Waasland, gebaseerd op het strategisch plan voor de haven, het huidige Masterplan Antwerpen en de studie 'Mobiliteit over de weg in het Waasland'.
 - Er wordt een uitgewerkt akkoord bereikt over het meest optimale beheers- en bestuurskader voor de haven en de optimale vertegenwoordiging hierin van het Waasland.
- 3.4 Betrokkenheid van het Waasland in de **Havencommissie** en de uitbouw van '**Port of Flanders**'.

4. Ruimtelijke ordening⁴

- 4.1 Een **gedifferentieerde aanpak** ten aanzien van de gemeenten die zich vandaag in **buitengebied** bevinden. De Wase buitengebiedgemeenten (Sint-Gillis-Waas, Stekene, Kruibeke, Waasmunster en Moerbeke) ondervinden zowel de positieve als de negatieve gevolgen van de nabijheid van de haven en zijn zo goed als in het E17-netwerk gelegen. Deze gemeenten kunnen dus niet op dezelfde manier worden behandeld als echte buitengebiedgemeenten, zeker wanneer dient vastgesteld dat het tot 2007 toegekende contingent aan woongelegenheden al lang is opgebruikt.
- 4.2 Bij de herziening van het Structuurplan Vlaanderen het ganse **gebied tussen het E17-netwerk en de E34** op gepaste wijze meenemen. Dit gebied is immers niet echt een buitengebied, maar een behoorlijk **verstedelijkt gebied** dat om een aangepaste benadering vraagt. Overleg met de landbouwsector is noodzakelijk.
- 4.3 Werk maken van het beleidsplan Vlaanderen en hierbij mogelijkheden voorzien voor samenwerking tussen de verschillende beleidsniveaus, in het bijzonder voor strategische projecten, waarbij **partnerschappen** tussen Ruimte Vlaanderen en de streekontwikkelingsintercommunales tot een gebiedsgerichte aanpak leiden.

5. Milieu⁵

- 5.1 Een ondersteunend kader vanuit de Vlaamse overheid, in het bijzonder naar een financiële ondersteuning van een **lokale duurzaamheidscoach**, die garant kan staan voor ambitieuze lokale projecten. De invulling van deze projecten kan gebeuren in het kader van het Europese burgemeestersconvenant. Heel wat gemeenten in Vlaanderen hebben dit **burgemeestersconvenant** ondertekend. De ambities zijn geformuleerd. De vraag is echter of de gemeentebesturen zonder Vlaamse ondersteuning in staat zullen zijn om deze ambities waar te maken.

6. Wonen⁶

- 6.1 Het mogelijk maken – binnen bestaande intergemeentelijke samenwerkingsverbanden – en stimuleren van lokale besturen in het uitbouwen van een **intergemeentelijke huisvestingsdienst** of in het aanstellen van een intergemeentelijke **huisvestingsambtenaar** met het oog op de ontwikkeling en de uitvoering van een kwalitatief en geïntegreerd lokaal woonbeleid.
- 6.2 Het betrekken van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden bij de **reorganisatie van de sociale huisvestingssector**.
- 6.3 Meer aandacht voor **woonbehoefte volgens open prognose** (inclusief migraties) in plaats van gesloten prognose (ontwikkeling eigen bevolking) **en volgens de reële marktsituatie** in plaats van een louter virtueel aanbod.

4 Uit beleidsdocumenten zoals het Groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen blijkt de noodzaak aan een gebiedsgerichte werking die de schaal van steden en gemeenten overstijgt en zich eerder op streekschaal situeert. Steden en gemeenten zijn hier trouwens niet de enige spelers. Ook andere overheden hebben belangrijke gebiedsgerichte projecten. Het Structuurplan Vlaanderen maakt een strikte scheiding tussen stedelijke gebieden en buitengebied. Het noordelijk deel van het Waasland is volgens het Structuurplan Vlaanderen buitengebied. Nochtans heeft het gebied tussen de grotere kernen Sint-Niklaas en Beveren enerzijds en de E34 anderzijds niet de kenmerken van buitengebied, maar is het een landelijk gebied met sterke verstedelijkingskenmerken waar onmiskenbaar de invloed van de haven zich laat gevoelen.

5 Een ambitieus Vlaams milieu- en duurzaamheidsbeleid kan niet worden gerealiseerd zonder een sterk lokaal en regionaal beleid. Zonder financieel engagement van de Vlaamse overheid dreigen de ambities van de burgemeestersconvenanten een lege doos te blijven.

6 De nood aan betaalbare woningen en gronden blijft groot, ook in het Waasland. Samenwerking tussen alle actoren zal cruciaal zijn voor het behalen van de doelstellingen. De streekontwikkelingsintercommunales zijn als publieke projectontwikkelaars belangrijke instrumenten van de lokale besturen en zijn klaar om de uitvoering van het Vlaamse beleid mee te realiseren. Verder is het essentieel dat de Vlaamse ondersteuning van het lokale woonbeleid via intergemeentelijke samenwerking wordt verdergezet. Indien de lokale besturen hiervoor beroep wensen te doen op hun streekontwikkelingsintercommunales, moeten zij dit kunnen.

7. Steden en gemeenten⁷

- 7.1 **Behoud** van de (federale) **middelen armoedebestrijding** voor de grote steden, in casu Sint-Niklaas.
- 7.2 Aandacht en meer mogelijkheden voor verdere **samenwerking met OCMW's en intergemeentelijke samenwerking**.
- 7.3 **Behoud** van de naar Vlaanderen overgedragen **middelen** voor **huisvestingsprojecten in de grote steden**.
- 7.4 Het voorzien van **middelen voor versterkende projecten voor de (structuurondersteunende) kleinstedelijke gebieden** (Lokeren, Beveren en Temse).
- 7.5 Het voorzien van mogelijkheden en **middelen voor de plattelandsgemeenten**, ondermeer vanuit een verruimd Plattelandsfonds.

8. Ecologisch evenwicht en gecontroleerde overstromingsgebieden⁸

- 8.1 Steun voor het verwezenlijken van **grotere aaneengesloten natuurgebieden**, met aandacht voor de landbouwactiviteiten, de bewoners en recreatief medegebruik, zodat een meerwaarde ontstaat.
- 8.2 Behoud van de **landschappelijk waardevolle open ruimte**.
- 8.3 Zorg voor het bestaande **bosgebied** en uitbreiding van het areaal.
- 8.4 In gecontroleerde overstromingsgebieden de **betrokkenheid** van de lokale bevolking garanderen en **nevenprojecten** ten gunste van de lokale bevolking voorzien teneinde meerwaarde te creëren.

9. Cultureel erfgoed⁹

- 9.1 De ingediende aanvraag en het advies van de beoordelingscommissie en de administratie Kunsten en Erfgoed zouden de basis moeten vormen voor de **verdeling van de middelen tussen de verschillende cultureel-erfgoedconvenanten**.
- 9.2 De invulling van de decretale opdracht moet samengaan met een **evenredige toekenning van de middelen**.
- 9.3 Bovenop de huidige toewijzingscriteria moet rekening worden gehouden met het uitgebreid doelstellingenkader gekoppeld aan het broodnodige **personeel, de omvang van het werkgebied en de organisatiecontext** in de middenverdeling.
- 9.4 Een grotere **integratie van cultureel en onroerend erfgoed** teneinde meer tegemoet te komen aan de dagelijkse realiteit van de erfgoedwerking.

10. Onroerend erfgoed

- 10.1 Wegwerken van de **verschillen** tussen natuurlijke personen / privaatrechtelijke rechtspersonen, die in het voordeel zijn omdat een archeologisch vooronderzoek pas nodig is voor werken > 5.000 m² en de publiekrechtelijke rechtspersonen waarvoor werken > 1.000 m² al een archeologisch vooronderzoek vergen.
- 10.2 In het kader van het nieuw decreet onroerend erfgoed: in werking stellen van het **solidariteitsfonds**.

Goedgekeurd door het Directiecomité van Interwaas, het Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Land van Waas, in zitting van 4 juni 2014

⁷ In het Waasland bevinden zich steden en gemeenten van uiteenlopende grootte met eigen behoeften en noden die specifieke ondersteuning vragen.

⁸ Het beslag op de ruimte in het Waasland met het oog op het verwezenlijken van de woonfunctie, bedrijventerreinen en (haven)infrastructuur vergt een ecologisch tegengewicht door grotere zorg voor het behoud van de schaarse open ruimte, door duurzaam en energiebewust bouwen en voor het bewaren van de biodiversiteit.

⁹ Het Cultureel Erfgoeddecreet beoogt een geïntegreerd en integraal cultureel-erfgoedbeleid uit te bouwen. Eén van de middelen hiertoe is het afsluiten van cultureel-erfgoedconvenanten met een intergemeentelijk samenwerkingsverband. Het cultureel-erfgoedconvenant is een beslissende hefboom voor het lokaal cultureel erfgoedbeleid en biedt zeer veel kansen. Interwaas wil opnieuw een cultureel-erfgoedconvenant afsluiten met de Vlaamse overheid (voor de periode 2015-2020) en is erg blij met deze steun voor het lokale cultureel-erfgoedbeleid. Toch zijn er een aantal aandachtspunten.